

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sunday
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHELSEA 3878
NO. 255. — ŠTEV. 255.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1932, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879
NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 29, 1930. — ČETRTEK, 30. OKTOBRA 1930

TELEFON: CHELSEA 3878

VOLUME XXXVIII. — LETNIK XXXVIII.

ARMADA NEZAPOSLENIH JE NARASLA NA 5.000,000

DOSTI NEDRŽAVLJANOV TAJI REVŠČINO IN POMANJKANJE, KER SE BOJE DEPORTACIJE

Od lanskega oktobra pa do letošnjega februarja se je nezaposlenost povečala za enoinsedemdeset odstotkov. — Večina delavcev je potrošila vse svoje prihranke. — Najmanj dvajset milijonov oseb je prizadetih. — Načelnik odbora za odpravo nezaposlenosti govori po radio.

Newyorške mestne oblasti so ugotovile, da je v New Yorku najmanj enajst tisoč družin, ki so izpostavljeni strašni bedi in pomanjkanju.

Tem družinam bo treba najprej pomagati. Občinske oblasti so že dovolile v ta namen precejšnje vsote, pa tudi razne dobrodelne družbe bodo prisločile na pomoč.

Stevilo enajst tisoč je pa le približno. Splošno se namreč domneva, da nedržavljan taje svojo revščino in pomanjkanje ter si ne upajo prosi podporo, boječ se, da bi ne bili deportirani.

WASHINGTON, D. C., 29. oktobra. — Vodstvo Ameriške Delavske Federacije je danes objavilo, da bo število nezaposlenih naraščalo najbrž do meseca februarja. Sele februarja oziroma marca bo nekoliko bolje.

Iz lanskega oktobra pa do letošnjega februarja se je število nezaposlenih povečalo za enoinsedemdeset odstotkov. Do konca februarja se je podvojilo.

Vlada je pred meseci dognala, da znaša število nezaposlenih tri milijone petstotisoč. Zdaj pa ne more nihče zanikati, da je število naraslo že na pet milijonov.

Ako vpoštovamo tudi družine delavcev in delavk, ki so brez dela, pride do zaključka, da je v Ameriki izpostavljenih najmanj dvajset milijonov oseb pomanjkanju in stradanju.

To je šestina vsega prebivalstva Združenih držav.

Od septembra do oktobra ni bilo nobenega izboljšanja.

168,000 članov Ameriške Delavske Federacije je brez dela. To je enoindvajset odstotkov.

120,00 članov je le deloma zaposlenih.

— Delavci, — je rečeno v poročilu, — nimajo v tem letu nobenih rezerv, na katere bi se lahko zanašali. Skoro vsi prihranki so jim že prejšnje leto poslali.

Komitej, kateremu je poveril Hoover nalogu, zmanjšati nezaposlenost, je tako zaposlen z republikansko volilno propagando.

Načelnik komiteja, col. Woods, skuša z govorovi po radio "izboljšati položaj".

ODVEDENI BANČNI PRED- SEDKI ZOPET DOMA

GALVA, III, 29. oktobra. — Bančir Earl Yocom, katerega so bili v soboto odvedli neznanci ter zahtevali zanj 50,000 dolarjev odškodnine, se nahaja zopet na svojem domu. Njegova žena je izjavila, da je pripravljena plačati zahtevano odškodnino. Ce jo je plačala ali ne, ni znano.

VARGAS PROVIZORIČNI PREDSEDNIK BRAZILJE

RIO DE JANEIRO, 29. oktobra. — Včeraj popoldne je bil izvoljen provizorični predsednik Brazilije dr. Getulio Vargas, ki se je bil dne 3. oktobra postavil na čelo vstakanemu gibanju in uspešno izvedel revolucijo.

VAŽNE NALOGE ANGLEŠKEGA PARLAMENTA

Pomanjkanje dela je v Ameriki še hujše, je izjavil angleški ministrski predsednik Mac Donald.

LONDON, Anglija, 29. oktobra. — Upravljanje angleške politike je bilo včeraj otvorenje v parlamentu.

Najprej je kralj prečital svojo poslanico.

Stanley Baldwin, prejšnji konservativni ministrski predsednik voditelj sedanja opozicije, je hotel vedeti, če je politika Anglike napram Palestini, drugačna, kot so jo zasledovali razne vlade od 1917 naprej.

— Mi mo mnenja, da predstavlja dokument resno izpremembo ter resnično nevarnost, — je reklo Baldwin. — Če pomenja izpremembo v politiki, — je nadaljeval. — potem pomenja Bela knjiga premljeno besedo.

Ramsay MacDonald je izjavil na to, da ne pomenja Bela knjiga nikakve izpremembe v angleški politiki z ozirom na Palestino.

Glede imperijske konference je izjavil MacDonald:

— Dve stvari razovede ta konferenca: prvič, da je prosta trgovina v imperiju velikanska sleparija in drugič, da je bila edina carina za dominije, carina in na živila.

Nadalje je objavil MacDonald, da bodo angleške oblasti izdajale poročila glede razvoja pasivnega odpora v Indiji.

Ta poročila so dolga več sto strani, in konservativci se bojejo, da nasprotujejo poročilu Simonsove ko-misije.

MacDonald je na kratko omenil tudi položaj glede nezaposlenosti, ko je reklo:

— Pred kratkim sem imel priliko razpravljati glede vprašanja nezaposlenosti z velikim ameriškim industrijalcem, ki mi je zagotovil, da so v angleških štatistikah navedene številke prav tako veljavne za Združene države. Število nezaposlenih v Ameriki znaša baje deset do dvajset milijonov ljudi.

KARDINAL JE BLAGOSLOVIL ČRNE SRAJCE

Po vsej Italiji so na slovesen način obhajali praznik oseme obletnice pohoda proti Rimu.

RIM, Italija, 29. oktobra. — Italija je pokazala včeraj svetu svojo "mladostno moč" ob proslavi osme obletnice pohoda proti Rimu. Po vsej deželi so se vrstile spominske slovesnosti.

Povsod so tudi blagoslovili poslopja, ki so bila dovršena v lanskem letu.

Tudi Vatikan je bil zastopan.

Kardinal Sincero, stojec poleg Mussolini, je prisostvoval paradi milicnikov, karak je blagoslovil zastavo, katero je poklonil Mussolini nekemu veteranskemu polku.

Kardinal je nato blagoslovil kralja, Mussolini, milico in armado ter vse zdrave, robustne mladenice, ponos domovine.

To je bilo privkrat, da se je officijelni zastopnik Vatikana udeležil slavlja na čast fašizma.

Mussolini je nosil uniformo člena korporala fašistovske milice ter imel kratki nagovor na Plaza di Siena.

Obrnil se je na vojne veterane, med katerimi je bilo 40 slepih.

— Prepričan sem, — je reklo, — da boste šli v boj prav tako radi, ceprav ste dali že toliko. Italija in ves svet mora ugotoviti, da bo fašizem v stanu prikleniti nase srca naroda, ki je postal tako slaven v zmagoščavnem boju.

— Vse pozdravljam v imenu bratovstva ter tovarišev!

Po vsej Italiji so praznovali dan kot velik praznik. Vsa javna poslopja so bila okrašena.

NEMIRI V APOLDI

APOLDA, Nemčija, 29. oktobra. — Narodni socialisti so vdrli danes v dvorano, kjer so govorili socialistični govorniki proti vojni. Socialisti so napadale prepodilli, ki so se po kmalu vrnili z velikimi ojačaji. Nastal je prepričanje, v katerem je bilo dosti oseb ranjenih. Mir je napravila še policeja.

Priznal je, da so našli pretrgan kabel dvigališča zračne ladje potem ko so potegnili iz razvalin 48 žrtev.

Nadalje je bilo privkrat slišati iz ust generalnega pravnikja, da je tehtalo olje za stroje osem ton več kot je bilo prvotno določeno. Stroji so tehtali 17 mesto 9 ton.

Vzrok nesreče je bil nadalje po menju državnega pravnikja dejstvo, da niso pravilno merili višine.

Sir John Simon, ki predseduje preiskavi, je reklo, da niso imeli zrakoplovci pravilnih informacij glede vremena n da je to morda tudi spadalo med vzroke nesreče.

V svojem govoru je reklo državni pravnik, da je sedaj nemogoče ugotoviti, če se je raztrgjal kabel dvigališča pred nesreco ali pa po nji.

Povdralj pa je, da bi moral stroj R-101 tehtal le devet ton ali celo sedem ton kot pri nemški zračni križarki "Graf Zeppelin".

Nastopni seznam Vam pokaže, koliko dolarjev nam je začasno potreba poslati za označeni znesek dinarjev ali lir.

NAKITAJSKEM ŠE NE BO MIRU

Molk zračne postaje kaže, da so se banditi najbrž polastili važnega mesta.

HONGKONG, Kitajska, 29. oktobra. — Ker je bila prekinjena vsa zveza s Kantonom, mestom, ki ima kakih 200.000 prebivalcev v provinci Kiangsi, je povsem upravičen strah, da so se banditi polastili mesta.

Vso brezplačna poročila v Hankovem so ostala brez odgovora.

Kancov leži na jugu province Kiangsi, štiri dni hoda iz Kiana, katerega so zavzeli banditi dne 5. oktobra.

Mesto ima posadko tisoč mož.

V mestu se nahaja trinajst tujih misjonarjev. Med temi je šest Amerikancev, pet Anglezarjev ter dva nemška protestanta. Škof O'Shea iz Dotop River, Conn., vodi ameriški misijon.

VZROKE NESREČE R-101 LE DOMNEVAJO

Težki stroji so bili baje eden vzrokov silne katastrofe R-101. — Nova razkritja.

LONDON, Anglija, 29. oktobra. — Danes se je pričela vladna preiskava katastrofe R-101. Prvi je govoril generalni pravnik Sir William Jowitt in iz njegovih ust je bilo slišati najbolj senzacionalna razkritja.

Priznal je, da so našli pretrgan kabel dvigališča zračne ladje potem ko so potegnili iz razvalin 48 žrtev.

Nadalje je bilo privkrat slišati iz ust generalnega pravnikja, da je tehtalo olje za stroje osem ton več kot je bilo prvotno določeno. Stroji so tehtali 17 mesto 9 ton.

Vzrok nesreče je bil nadalje po menju državnega pravnikja dejstvo, da niso pravilno merili višine.

Sir John Simon, ki predseduje preiskavi, je reklo, da niso imeli zrakoplovci pravilnih informacij glede vremena n da je to morda tudi spadalo med vzroke nesreče.

Enake povratnice so zelo potrebne za posameznike v slučaju nesreče pri delu radi kompenzacije, kar mnogokrat v raznih slučajih tudi na sodniji v staro domovino.

Nastopni seznam Vam pokaže, koliko dolarjev nam je začasno potreba poslati za označeni znesek dinarjev ali lir.

POKOP ŽRTEV KATASTROFE V MAYBACHU

Petindevetačeset žrtev so pokopali v skupen grob. Dvajset jih je bilo tako ožganih, da jih ni bilo mogoče identificirati.

SAARBRUECKEN, 29. oktobra. — V malo katoliški kapeli pri Maybachu premogovnik se je vršila pomembna pogrebska služba božja. 95 krst je bilo načoljenih druga na drug, in prostora je bilo v kapelicu komaj toliko, da so zbrali najbolj sorodniki premogovarjev, kateri so našli strašno smrt v Maybachu premogovniku.

Pogrebne ceremonije je opravil škof Bornebawer iz Trierja.

Francoski delavski minister George Pernot je izpregoril par besed, in predlagal, da se skupen grob postavi na skupni grob v Antwerpenu.

Sovjetska vlada namerava baje tudi opustiti Antwerpen kot skladisce za 500.000 ton žita.

MOSCVA, Rusija, 29. oktobra. — List "Pravda" pripisuje Franciji krivo, da je pričela s politiko proti odkladanju blaga iz Rusije.

List izjavlja, da je Francija centralno skupno proti sovjetskih mahinacij in da skuša uveljaviti proti-sovjetski blok, v katerem bi bile zastopane vse dežele iz Istočnega morja pa do Crnega morja.

SPOR MED KITAJSKO IN SOVJETI

ŠANGHAJ, Kitajska, 29. oktobra. — Sovjetska Rusija in Kitajska sta si zopet v laseh. Kitajsko časopisje poroča iz Harbina, da je bilo poslanih več severomazurskih oddelkov na mednarodno mejo pri Mandžuji, ker se bodo najbrž izjavili kitajsko-ruska pogajanja glede uravnave spora, ki je nastal z medžurske železnicne.

Naročite se na "Glas Naroda" — največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

Neglede kje živite, v Kanadi ali Združenih Državah

je pripravno in koristno za Vas, ako se poslužete naše banke za obrestnosno nalaganje in pošiljanje denarja v staro domovino.

Naša nakazila se izplačujejo na zadnjih poštah naslovljencev točno v polnih zneskih, kar so izkazani na pri nas izdanih potrdilih.

Naslovljenci prejmejo toraj denar doma, brez zamude časa, brez nadajnih potov in stroškov.

Posebne vrednosti so tudi povratnice, ki so opremljene s podpisom naslovljencev in žigom zadnjih pošt, katere dostavljamo pošiljaljem v dokaz pravilnega izpla

KRATKA DNEVNA ZGODBA

ČEVLJI

Uglaševalec klavirjev Murkin, z nosom u-mazanim od tobaka in z vato v u-žesih, je stopil iz svoje sobe na hodnik in z zvonkim glasom po-klical:

— Semjon! Semjon!

Kdor bi pogledal v njegovo plasno lice, bi bil misil, da se je usulo-nan apno s stropa, ali pa da je v svoji sobi pravkar zagledal prika-zek?

— Za Boga Semjon! — je zapril, ko je zagledal moža, ki je tekel k njemu. — Kaj je to? Bohelen sem, revmatizem imam in ti me siliš, da hodim bos. Zakaj mi se nisi pri-nesel čevljev? Kje pa so?

Semjon je bil v Murkinova sobo, pogledal na prostor, kamor jih je navadno postavljal čevljene, in se pečehljal po tliniku: čevljev ni bli-lo.

— Kje pa so, prekleti? — je spregovoril Semjon. — Snoči sem jih čistil in zdj se mi, da sem jih postavil semkaj... Hm... Včeraj sem bil pijan, priznam. Mogoče, da sem jih nevede postavil v drugo sobo a vrag jih pijan pozna, ko se sebe ne pozna. Najbrž sem jih nesel b-gespe, ki stanuje poleg vas... k igralki.

— Lepo je to. Zaradi tebe moram zdaj vznemirjati gospo. Zaradi ma-lenkosti buditi pošteno ženo.

Sopeč in kašjal je prišel Mur-kin k vrati sosedne sobe in pre-vidno potkal.

— Kdo je tam? — se je zaslisl čez nekaj časa ženski glas.

— Jaz sem, — je z žalostnim glasom začel Murkin in se postavil v pozto kavalirja, ki govorí z dano-iz velikega sveta. — Oprostite mi, gospo, da vas vznemirjam, a bo-lehen sem, revmatičen... Gospodje zdravnički so mi ukazali, da si moram vedno močeti noge v vroci vo-di preden grem h generalki Še-veličini. Prekleto, noge so mi cisto zmrzni-te.

— Saj lahko kmalu zamenjate čevlje. Obujte zdaj te do večera, a zvezre pojide v gledališče... Tam povprašate za igralca Blistanova. Če pa nočete iti v gledališče, morate počakati do drugega torka.

— Vidiš svinja, kaj si naredil. — Kaj pa naj zdaj storim? Čas je že, da grem h generalki Še-veličini. — Prekleto, noge so mi cisto zmrzni-te.

— Kakršne mu jih je Bog dat, tako nosi. Siroša... Odkod najima igralec boljše?... Kakine čevlje pa imate. Pavel Aleksandrovič, mi pravim! "Ali vas ni stram!" A on mi odgovori: "Moči in se sramuj. V teh čevljih sem igral gr-afe, in kneeze", je rekel. Čuden človek. En tedn besed utemnik. Če bi bil jaz gubernator ali višji povel-jnik, da bi vse te igralce v zapor.

Neprehenoma je Murkin stokal in se ježil, ko je obuval oba čevlja za levo nogo in šepači odšel h gene-ralki Ševeličini. Ves dan je hodil po mestu, uglaševal klavir, in ves dan se mu je zdelo, da gleda ves svet njegove noge in vidi na njih zakrpane čevlje s krivljennimi petami. Poleg moralnega trpljenja je občutil tudi fizično: ožulil si je noge.

In ti verjameš? — je vpil Višnjeva Brada. — Ti verjameš temu lopovu? O! O! Ali hočeš, da ga ubijom kakor psa? Hoces! Zresek bom napravil iz njega. Zmravl ga bomo. Poleg moralnega trpljenja je občutil tudi fizično: ožulil si je noge.

Zvezre je bil v gledališču. Igrali so "Višnjevo brado". Malo pred zadnjim dejanjem in po protekcijski ravnici flavtista so ga šele spustili na kulise. Ko je prišel v moško garde-robo, je našel tam vse moško že-zebi. Eni so se preoblačili, drugi Šminkali, tretji kadili. Višnjeva bra-da je stal poleg Bobesa in mu ka-zal revolver.

— Kupi ga, — je govoril Višnjeva Brada — V Kurškem sem ga kupil po izredni priliki za osem rub-lev, a tebi ga dam za šest... Izredno poceni.

— Bodil oprezen, pol ne.

— Ali bi mogel govoriti z gospo-dom Blistanom? — je vprašal uglaševalec.

— To sem jab, — se je obrnil k njemu Višnjeva Brada.

IZDELANI?

Esorka vam da novo energetično veselje pognete, da postanete potri in izdelani! In kako nepravilno je, če vam bo Esorka prinašala novo energijo ter učinkovitosti povečava! Hitro odpravite zanje, željeno bolesno in razdraženo živje. Vprašajte lekarjnico.

SEVERA'S ESORKA

Mali Oglasi

imajo velik uspeh

Prepričajte se!

BALKANSKA KONFERENCA

Konferenca neoficijelnih predstav-ov je zavestna, da v jažnih pokrajinah tudi v političnem svetu temperament zelo mnogo omeni in da ed balkanskih narodov posebno inozemci bolj priznajujo novih razprtij, nego novih sporazumov.

Delegat baš teh balkanskih narodov pa so v Atenah pokazali toliko pravilnega spoznanja in toliko resne uvrednosti glede na rešenje interese balkanskih skupnosti, da se moral skepticizem za izdatno mero skrčiti. Resolucije, ki so bile sprejeti na atenskih posvetih, kažejo smer, v kateri se mora v bodo-či gibati delovanje balkanskih vlad, da bo čivalo in pospeševalo prave interese balkanskih držav posameznic in v celoti.

Atensko konferenco in njenje re-solucije je treba potem takoj pomoti, kot izraz pravega resničnega razpoloženja med balkanskimi narodi in sprito tega kot direktivo, kot preprečevalen memento za vse vlade balkanskih držav: resolucije, sprejeti na atenskih posvetih, kažejo smer, v kateri se mora v bodo-či gibati delovanje balkanskih vlad, da bo čivalo in pospeševalo prave interese balkanskih držav posameznic in v celoti.

Ne smemo b'ti naivni in zato podcenjevati onih sil in faktorjev, ki z uspehom atenske konferenca ne bo do zavodljiv in ki jim bilo ljubše, da bi si balkanski delegati v Atenah skočili v lase ter se brez uspeha v razdrozu razšli. Spomniti se trebi, da so bile to zlhotne ten-

dence že blizu uspeha, ko je bolgarska delegacija izjavila, da ne pojde na konferenco, ker se tamkaj ne bodo obravnavale manjšanske zadeve. Želimo, da bi bile tudi v bodo-či dovolj močne one sile, ki so do-

segale, da se na vse balkanskih držav ni aščinjala od atenske pri-redivite, pa na tej se temeljijo v last-nem spoznanju ali kjerklj.

Seveda, pa si ne smemo predstavljati, da je z ugodnim zaključkom balkanske konferenca že vse storjeno. Ne, zavedamo se, da niti po-glavljito še ni storjeno, marveč da se je napravil k končnemu uspehu šele prvi pridek. Mnogo lažje je priti do pozitivnih zaključkov, dokler gre samo za resolucije, nego takrat, ko gre tudi ga njihovo iz-vedbo, za realizacijo v konkretnih primerih. Tudi je getovo, da tako delo kakor si ga je postavila za pro-gram balkanska konferenca, bolj hitro uspeva kadar seda za posve-tovalno mizo neoficijelni zastopniki naroda, nego kadar sedijo sestavljajo v vseh podrobnostih odgovorni delegati posameznih držav, odnosno vlad. Pri teh se mora vsaka re-solucija predelati v konkretno, po-vsem točno označeno vsebinsko, ki je posobna, da se ustvari v pogodbo ali vaki mednarodne veljavnosti in bodočnosti.

KNJIGARNA

"GLAS NARODA"

216 West 18th Street

New York, N. Y.

MOLITVENIKI:

Marija Varhinja:	Angeliska služba ali nauk kako se najstreže k sv. maši	10
v platno vezano	Boj načeljivim boleznim	75
v fino platno	Cerkniško lezje	120
v usno vezano	Domači živinodravnik, trd. vez	160
v fino usno vezano	Domači živinodravnik, broš.	125

Domiati zdravnik po Knaipu:	trd. vez	1.50
broširano	1.25	

Domiati vrt:	1.50
--------------	------

Govedoreja	1.50
------------------	------

Gospodnjstvo	1.20
--------------------	------

Hitrli računar75
----------------------	-----

Jugoslavija, Melik 1. zvezek	1.50
------------------------------------	------

2. zvezek, 1-2 snopki	1.80
-----------------------------	------

Kletarstvo (Skalicky)	2.00
-----------------------------	------

Kratka srbska gramatika	30
-------------------------------	----

Knjiga o lepem vedenju:	trd. vezano	1.—
-------------------------	-------------------	-----

Kratka zgodovina Slovencev, Hrvatov in Srbov:	30
---	----

Kako se postane državljan Z. D.	25
--------------------------------------	----

Kako se postane ameriški državljan	15
--	----

Knjiga o dostojnem vedenju	50
----------------------------------	----

Kat. Katalizem	60
----------------------	----

Liberализem	50
-------------------	----

Materijal in energetika	1.25
-------------------------------	------

Mladenci, II. zv.	50
-------------------	----

Mladenci, I. zv.	50
------------------	----

Mladenci, III. zv.	50
--------------------	----

(oba zvezki skupaj 90)	
------------------------	--

